

Válás - Lengyelország

TARTALOMJEGYZÉK

- 1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?
- 2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?
- 3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei
  - 3.1 a házasfelek közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknévre) vonatkozóan?
  - 3.2 a házasfelek vagyonának megosztására vonatkozóan?
  - 3.3 a házasfelek kiskorú gyermekeire vonatkozóan?
  - 3.4 a másik házastfél felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?
- 4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?
- 5 Melyek a különválás feltételei?
- 6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?
- 7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?
- 8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?
- 9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?
- 10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?
- 11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?
- 12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?
- 13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?
- 14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?
- 15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?
- 16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A házasság felbontásához a házasság felbontása iránti keresetet kell benyújtani a házastársak legutolsó közös lakóhelye szerint illetékes regionális bírósághoz. A bíróság tárgyalás tartását követően hoz határozatot. A különválásra vonatkozó döntés nem feltétele a házasság felbontásának. Annak kell megállapítást nyernie, hogy a házasság teljesen és helyrehozhatatlanul megromlott.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A házasság felbontásának jogalapja az, hogy a házasság teljesen és helyrehozhatatlanul megromlott. Mindkét feltételnek teljesülnie kell (a családjogi és gyámügyi törvénykönyv 56. cikkének (1) bekezdése).

A házasság felbontása azonban még a házasság teljes és helyrehozhatatlan megromlása esetén sem mondható ki, ha ez a házasságban született kiskorú gyermek sérelmével járna, vagy más okból összeegyeztethetetlen lenne a társadalmi együttélés szabályaival. A házasság felbontását abban az esetben sem engedélyezik, ha a keresetet az a házastárs nyújtja be, akinek a házasság megromlása kizárólagosan felróható, kivéve, ha a másik házastárs hozzájárul a házasság felbontásához, vagy a házasság felbontásához való hozzájárulás megtagadása a körülményekre tekintettel összeegyeztethetetlen a társadalmi együttélés szabályaival.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házasfelek közötti személyi jogi viszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

Az elvált házastárs, aki a házasságkötéskor megváltoztatta a családi nevét, a házasság felbontásáról szóló határozat jogerőre emelkedésétől számított három hónapon belül visszaveheti a házasságot megelőzően viselt családi nevét. Ebből a célból nyilatkozatot kell benyújtani az anyakönyvi hivatal vezetőjének vagy a konzulnak. Emellett az elvált házastárs bármikor új házasságot köthet.

3.2 a házasfelek vagyonának megosztására vonatkozóan?

Házasságkötéskor a törvény erejénél fogva házastársi vagyonszövetség jön létre (kötelező közös tulajdon), amelybe beletartozik az egyik vagy mindkét házastárs által a házastársi vagyonszövetség fennállása alatt szerzett vagyon (közös vagyon). Az a vagyon, amely nem tartozik a házastársi vagyonszövetség hatálya alá, a házastárs különvagyonát képezi. A bíróság bármelyik házastárs kérelmére megosztja a közös vagyont a házasság felbontásáról szóló határozatban, amennyiben a vagyon megosztása nem jár az eljárás jelentős elhúzóásával. A két házastárs azonos arányú részesedéssel rendelkezik a közös vagyonban. Alapos okból bármely házastárs kérheti a bíróságtól a közös vagyon olyan mértékben történő megosztását, amilyen mértékben az egyes házastársak hozzájárultak a vagyonszerzéshez.

Amennyiben a házastársak közös ingatlanban élnek, a bíróság a házasságot felbontó ítéletben rendelkezik arról, hogyan kell az ingatlant használni, amíg az elvált házastársak azt továbbra is közösen lakják. Rendkívüli körülmények között, ha az egyik házastárs súlyosan kifogásolható magatartásával ellehetleníti az együttélést, a bíróság elrendelheti e házastárs kilakoltatását a másik házastárs kérelmére. A bíróság mindkét fél erre irányuló kérelme esetén a házasságot felbontó ítéletben arról is határozhat, hogy megosztja a közös lakás használatát, vagy a lakáshasználatot az egyik házastársnak ítéli oda, amennyiben a másik házastárs hozzájárul a lakás elhagyásához anélkül, hogy számára másik lakást, illetve lakhatásra szolgáló létesítményt biztosítanak, amennyiben az ilyen megosztás vagy a lakás odaítélése lehetséges. A házastársi közös lakásról való döntéshozatalkor a bíróság elsősorban a gyermekek és annak a házastársnak a szükségleteire van figyelemmel, aki a szülői felügyelettel rendelkezik.

3.3 a házasfelek kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A házasságot felbontó ítéletben a bíróság határoz a házastársak közös kiskorú gyermekei feletti szülői felügyeletről, valamint a szülők és a gyermekek közötti kapcsolattartásról. Megállapítja emellett az egyes házastársak által a gyermekek tartására és nevelésére fizetendő összeget. A bíróság figyelembe veszi a szülők írásbeli megállapodását, amelyben rendezik a szülői felügyelet gyakorlásának módját és a gyermekkel való kapcsolattartást a házasság felbontását követően, amennyiben az a gyermek mindenek felett álló érdekét szolgálja. A testvéreket együtt kell felnevelni, kivéve, ha a gyermek mindenek felett álló érdeke mást indokol.

A házastársak közötti megállapodás hiányában a bíróság dönt a szülői felügyelet gyakorlásának módjáról és a gyermekkel való kapcsolattartásról a házasság felbontását követően, melynek során a bíróság figyelemmel van a gyermek arra vonatkozó jogára, hogy a felnevelésében mindkét szülő részt vegyen. A bíróság dönthet úgy is, hogy a szülői felügyelet gyakorlását az egyik szülőre bízta, és a másik szülő szülői felügyeleti jogát a gyermek(ek)kel kapcsolatos meghatározott kötelezettségekre és jogokra korlátozza, ha ez szolgálja a gyermek mindenek felett álló érdekét.

Mindkét házastárs erre irányuló kérelme esetén a bíróság tartózkodhat a kapcsolattartás kérdésében való döntéshozataltól.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

Az az elvált házastárs, akiről nem állapították meg, hogy a házasság megromlásáért kizárólagosan felelős, és aki anyagi nehézséggel küzd, az ésszerű szükségleteitől, valamint a másik házastárs anyagi lehetőségeitől függően tartásdíjat kérhet a másik házastárstól.

Amennyiben megállapítást nyert, hogy a házasság megromlásáért kizárólag az egyik házastárs felelős, és a házasság felbontása a másik házastárs pénzügyi helyzetének jelentős romlásával jár, a bíróság a házasság megromlásáért nem felelős házastárs kérelmére elrendelheti, hogy a kizárólagosan felelős házastárs akkor is köteles hozzájárulni a nem felelős házastárs ésszerű igényeinek fedezéséhez, ha az utóbbi nem küzd pénzügyi nehézségekkel.

A házastárssal szembeni tartási kötelezettség megszűnik, ha a szóban forgó házastárs újabb házasságot köt. Amennyiben azonban az az elvált házastárs köteles tartásdíjat fizetni, akiről megállapítást nyert, hogy nem felelős a házasság megromlásáért, a tartási kötelezettség a házasságot felbontó ítélettől számított 5 év eltelté után szintén megszűnik, kivéve, ha a bíróság ezt az ötéves időtartamot – a tartásra jogosult személy kérelmére – rendkívüli körülmények miatt meghosszabbítja.

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

Hivatalos formában kimondott különválás, amelyet a családjogi és gyámügyi törvénykönyv 61¹–61⁶. cikke értelmében bírósági határozat mond ki.

5 Melyek a különválás feltételei?

A különválás feltétele annak megállapítása, hogy a házasság teljesen megromlott. Még ha a házasság teljesen meg is romlott, a különválás nem állapítható meg, ha ez sértené a házasságban született kiskorú gyermekek érdekét, vagy ha a különválás egyéb okból összeegyeztethetetlen lenne a társadalmi együttélés szabályaival. Amennyiben a házastársaknak nincsen közös kiskorú gyermeke, a bíróság mindkét fél erre irányuló kérelmére kibocsáthatja a különválást megállapító végzést.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

A különválás fő szabály szerint azonos jogkövetkezményekkel jár mint a házasság felbontása. A különélő házastárs ugyanakkor nem házasodhat újra.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A „házasság érvénytelenítése” azt jelenti, hogy a házasság valamennyi joghatása visszamenőleges hatállyal megszűnik. A házasságot úgy kezelik, mintha sosem állt volna fenn. Az egyetlen kivételt az képezi, hogy az érvénytelenített házasságból született gyermekek megőrzik a házasságban született gyermekek jogállását.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A házasság érvénytelenítésének okait a családjogi és gyámügyi törvénykönyv sorolja fel: Ezek a következők:

- a házastárs nem töltötte be a házasságkötési korhatárt (a családjogi és gyámügyi törvénykönyv 10. cikke),
- a házastárs cselekvőképtelen (a családjogi és gyámügyi törvénykönyv 11. cikke),
- a házastárs elmebetegséggel vagy értelmi fogyatékossgal él (a családjogi és gyámügyi törvénykönyv 12. cikke),
- a házastárs már házasságot kötött egy másik személlyel (a családjogi és gyámügyi törvénykönyv 13. cikke),
- a házastársak egyenesági rokonok, oldalági rokonok (testvérek, ideértve a mostohatestvéreket és a házasságon kívül született testvéreket is) vagy házassági rokonságban állnak (a családjogi és gyámügyi törvénykönyv 14. cikke); A bíróság azonban fontos okból engedélyezheti, hogy a házasságot a házassági rokonság ellenére megkössék.
- a házastársak örökbefogadás révén kerültek rokoni kapcsolatba (a családjogi és gyámügyi törvénykönyv 15. cikke),
- nyilatkozatot nyújtanak be, amely szerint a házastárs a házasságkötéskor bármilyen okból nem volt képes tudatos akaratnyilvánításra, vagy tévedett a másik személy kilétében, vagy jogellenes fenyegetés hatása alatt állt (a családjogi és gyámügyi törvénykönyv 15¹. cikke).
- ha a házasságot meghatalmazott útján kötötték meg, a meghatalmazó fél a házasság érvénytelenítését kérheti, amennyiben nem bocsátottak ki a házasság meghatalmazás útján történő megkötését engedélyező bírósági határozatot, vagy ha a meghatalmazás érvénytelen vagy azt ténylegesen visszavonták. Nem lehet azonban erre az érvénytelenítési okra hivatkozni, ha a házastársak együtt éltek.

A fent említett okok bármelyikének a házasságkötéskor kell fennállnia. Ezen túlmenően, ha az érvénytelenítési ok többé nem alkalmazható, a megkötött házasságot nem lehet azon az alapon érvényteleníteni, hogy korábban fennállt ilyen ok.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

A házasságot érvénytelenítő ítélet konstitutív és harmadik személyekkel szemben is hatályos (*erga omnes* hatályú). A jogkövetkezményeknek két fajtája van:

- *ex tunc*, azaz a következmények a házasságkötés napjára visszamenőleg állnak be, például a házastársak családi állapota a házasság előtti állapotra áll vissza, a házastársak visszatérnek korábbi családi nevükhöz, a házastárs és a másik házastárs családjá többé nem áll házassági rokonságban, a törvényes öröklés pedig kizárt;
- *ex nunc*, azaz a következmények csak a házasságot érvénytelenítő ítélet jogerőssé válását követően állnak be, például a tulajdonviszonyokra tekintettel.

A házasság érvénytelenítésének a házastársak és a házasságból származó gyermekek közötti kapcsolatra, továbbá a házastársak közötti tulajdonviszonyokra gyakorolt hatását tekintve a házasság felbontására vonatkozó szabályok irányadók. Lényeges, hogy azt a házastársat, aki a házasságkötéskor rosszhiszeműen járt el, úgy kell tekinteni, mint a házasság megromlásáért felelős házastársat.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

Lengyelországban a házastársak igénybe vehetnek családjogi közvetítőt. A közvetítő elsődleges célja, hogy úgy rendezze a házastársak közötti vitás kérdéseket, hogy azáltal elkerülhető legyen a házasság felbontása vagy a különválás. Amennyiben azonban ez nem lehetséges, a közvetítői eljárás arra szolgál, hogy kidolgozzák a házasság felbontásának feltételeit (tulajdonviszonyok, a gyermekek gondozása). A közvetítői szolgáltatást általában nem kormányzati szervezetek, alapítványok és szövetségek végzik. A házastársak emellett különféle családterápiás lehetőségeket, pszichológus, pszichoterapeuta, támogató csoportok, stb. segítségét is igénybe vehetik. Közvetítői eljárásra a bírósági eljárás során is lehetőség van.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése iránti keresetet a házastársak utolsó közös lakóhelye szerint illetékes regionális bírósághoz (sąd okręgowy) kell benyújtani. Ilyen bíróság hiányban a keresetet a felperes lakóhelye szerint illetékes regionális bírósághoz kell benyújtani.

Az ilyen keresetek vonatkozásában bírósági illetéket kell fizetni.

A keresethez csatolni kell a következő dokumentumokat: a családi állapotra vonatkozó okiratok (házassági anyakönyvi kivonat, a gyermekek születési anyakönyvi kivonata), ügyvédi meghatalmazás a fél képviselőjére (amennyiben a fél úgy döntött, hogy maga választ ügyvédet) és bármely más, a tárgyhoz tartozó igazolás (orvosi igazolások), hatósági igazolások, közigazgatási határozatok, stb.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Igen. Az a fél, akinek a pénzügyi helyzete nem teszi lehetővé az illeték megfizetését, kérheti a bíróságtól a bírósági költségek alóli teljes vagy részleges mentességet, továbbá kérheti a bíróságot, hogy hivatalból rendeljen ki ügyvédet számára.

A bírósági költségek alóli teljes vagy részleges mentességet, vagy a képviselő hivatalból történő kirendelését kérelmező személynek a keresethez csatolnia kell (a bíróságtól beszerezhető megfelelő formanyomtatványon) a pénzügyi helyzetére vonatkozó nyilatkozatot, a keresetigazolását (jövedelemigazolását), és a vagyonnal és családi körülményekkel kapcsolatos egyéb információkat.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

Igen, minden ilyen esetben fellebbezés nyújtható be a másodfokú bírósághoz. A házastársak a regionális bíróságok határozataival szemben a fellebbviteli bíróságokhoz fellebbezhetnek.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelettel (a továbbiakban: Brüsszel IIa. rendelet) összhangban az ilyen határozatokat Lengyelországban automatikusan, külön eljárás nélkül elismerik (a Brüsszel IIa. rendelet 21. cikke).

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

Bármely érdekelt fél kérelmezheti, hogy a bíróság valamely határozatot ismerjen el vagy annak elismerését tagadja meg (a Brüsszel IIa. rendelet 21. cikkének (3) bekezdése). Lengyelországban az ilyen kereseteket a regionális bíróságokhoz kell benyújtani. Az illetékességet annak a személynek a szokásos tartózkodási helye határozza meg, akivel szemben a határozat elismeréséről vagy elismerésének megtagadásáról szóló határozat kiadását kérik. Amennyiben a fent említett helyek egyike sem Lengyelországban található, az illetékességet a végrehajtás helye alapozza meg (a Brüsszel IIa. rendelet 29. cikkének (2) bekezdése).

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

Lengyelország a fenti kérdést szabályozó számos nemzetközi megállapodásnak részese. Ezek a szabályok elsőbbséget élveznek a lengyel nemzetközi magánjoggal szemben. Így más szabályok lehetnek alkalmazandók, ha a felek állampolgársága nem azonos. Nemzetközi megállapodás hiányában a nemzetközi magánjogról szóló, 2011. február 14-i törvény az irányadó. E törvény 54. cikkével összhangban a házasságot a házastársaknak a házasság megszüntetése iránti kereset benyújtásakor érvényes közös állampolgársága szerinti jog alapján bontják fel. A felek közös állampolgársága szerinti jog hiányában annak az országnak a jogát kell alkalmazni, amelyben a házasság megszüntetése iránti kereset benyújtásakor mindkét házastárs lakóhellyel rendelkezett. Ha a felek nem ugyanazon a lakóhelyen éltek a kereset benyújtásakor, az alkalmazandó jog annak az országnak a joga, ahol a házastársaknak legutoljára volt közös lakóhelye, feltéve, hogy a házastársak egyike még mindig ott rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel. Egyéb esetekben a házasságot a lengyel jog alapján szüntetik meg.

Ez a webhely az [Európa Önökért](#) portál része.

Örömmel vesszük [visszajelzését](#) arról, hogy hasznosnak találta-e az oldalon szereplő információkat.

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Utolsó frissítés: 17/12/2020